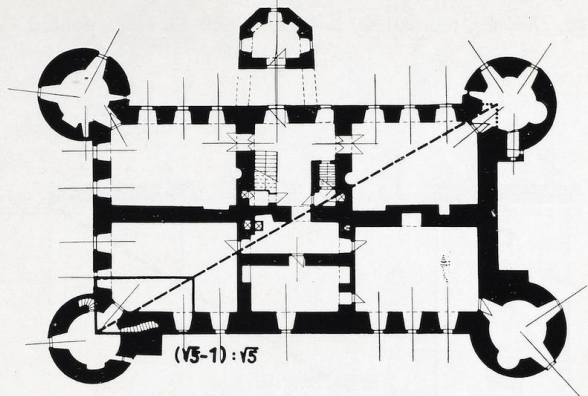

Kaštiele boli jednoposchodové až dvojposchodové, najčastejšie riešené štítovými atikami, rôzne a bohato zdobené sgrafitom. Renesanční stavitelia ich vedeli veľmi citlivo umiestniť do okolitého prírodného prostredia.

Pôdorysy kaštieľov boli dosť rôznorodé. Častý bol typ podlhovastý, ktorého krásnym príkladom je kaštieľ v Betlanovciach, ktorý má pomer strán pôdorysu: 2870 : 1390 cm, čo je vztah: 2,06 : 1,00, teda s nepatrnou nepresnosťou 2 : 1. Betlanovský kaštieľ — v úplnom súlade s pôdorysom — má hlavné priečelie komponované tiež v pomere 2 : 1.³⁰

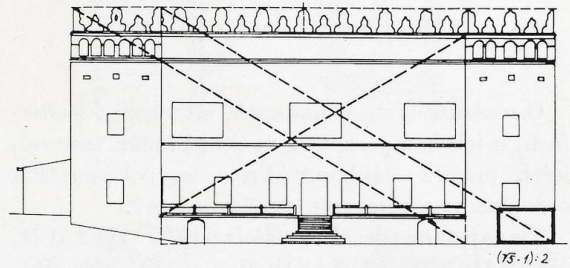
Častý je aj pôdorys štvorcový, aký má jeden z našich najväčších renesančných kaštieľov — VĚLKÁ BYTČA. Dĺžky strán pôdorysu sú v pomere 3330 : 3360 cm, čo je 1 : 1,009, teda s nepatrnou odehýlkou 1 : 1.

Vnútna dispozícia kaštieľov je podmienená úžitkovosťou priestorov. V jednotlivých miestnostiach kaštieľov sú pomery strán pôdorysu komponované v pomere 1 : $\sqrt{2}$, sú tvaru aj štvorcového a prípadne aj klenuté na stredný pilier (napr. Markušovce) (obr. 36). Výška miestností je proporčne viazaná k pôdorysu a k celkovej pôdorysnej dispozícii kaštieľa. Je tu teda úplný súlad medzi proporcionálnymi vzťahmi celku k detailom, pôdorysu k výške a podobne.

36. Markušovce, kaštieľ, koniec 16. stor., pôdorys

37. Fričovce, kaštieľ, 1623—1630, pohľad

38. Necpaly, renesančný kaštieľ, 1673, pohľad

